

N:o 47.

Ank. till Riksd. Kansli den 14 April 1886, kl. $\frac{1}{2}$ 12 midd.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om förändring i 1 § af Kongl. förordningen den 11 September 1885 angående inlösen af skattefrälseräntor.

(I. A.)

I Kongl. förordningen den 11 September 1885 angående inlösen af skattefrälseräntor m. m. stadgas i § 1, bland annat, att de räntor å skattefrälsehemman, hvilka genom köp, byte eller gåfva kommit från kronan i enskild persons eller verks, menighets eller inrättnings ego och icke blifvit med jordeganderätten förenade, må i mån som vederbörande egare derom framställa anbud, sedan behörig utredning om räntornas rätta natur och belopp egt rum, för statsverkets räkning inlösas.

Då detta stadgande af vederbörande embetsmyndighet ansetts icke kunna tillämpas på sådana skattefrälseräntor, hvilka tillförene någon, om ock kortare, tid varit förenade med jordeganderätten, men sedermera blifvit derifrån skilda, samt i följd deraf inträffat, att under det exempelvis räntan af $\frac{15}{16}$ mantal af ett hemman förklarats vara af skattefrälse natur och sålunda af beskaffenhet att böra af staten inlösas, hinder mött för inlösen af räntan af återstående $\frac{1}{16}$ mantal af samma hemman, enär denna hemmansdel på 1850-talet inköpts och under en kortare tid egts af ränteegaren, som sålunda i sin hand förenat både jord- och ränteeganderätten, har Herr *Nils Olsson* i Åttersta uti en inom Andra Kammaren väckt, till Stats-Utskottet remitterad motion (N:o 100) under uppgift, att enahanda förhållande förekomme på flera ställen inom landet, föreslagit den ändring i ofvannämnda

författning, att här ofvan anförda uttryck »icke *blifvit* med jordeganderätten förenade» måtte utbytas mot »icke *äro* med jordeganderätten förenade».

Frågan om inlösen af skattefrälseräntor förevar till behandling hos 1884 års Riksdag, som i skrifvelse till Kongl. Maj:t den 11 Maj samma år anförde, bland annat, att skattefrälseräntorna till följd deraf, att de utgjorts till enskilde, icke kunnat underkastas den förenkling och omsättning i penningar, som, jemlikt Kongl. kungörelsen den 11 Maj 1855 och Kongl. förordningen den 23 Juli 1869, med öfriga grundskatter vidtagits; samt att, jemväl oberoende af frågan om grundskatternas afskrifning, Riksdagen ansåge rättvisa och billighet påkalla, att åt dem, som hade att utgöra skattefrälseräntor, medelst dessa räntors inlösen till staten och fixering i penningar bereddes samma förmåner, som redan kommit öfrige grundskattegifvare till del. I öfverensstämmelse härmed funnes ock i det vid Kongl. Maj:ts proposition till sistlidet års Riksdag angående inlösen af ifrågavarande räntor fogade statsrådsprotokoll den åsigt uttalad, att då de öfverlåtelse, hvarigenom räntorna kommit från kronan i enskild ego, icke varit beroende af räntegifvarens samtycke, och denne, om sådan öfverlåtelse ej egt rum, icke haft att, såsom då vore händelsen, utgöra omförmälda utskyld efter markegång eller in natura, utan redan vore i åtnjutande af samma förmån, som genom grundskatternas omsättning till penningar i senare tider kommit öfrige räntegifvare till del, det vore af rättvisa och billighet påkalladt, att åtgärder vidtoges för att bereda ifrågavarande räntegifvare den af Riksdagen åsyftade förmån.

Af hvad här blifvit anfördt torde uppenbarligen framgå, att, då sistlidet års Riksdag lemnade sitt bifall till ofvannämnda Kongl. proposition, afsigten dermed endast varit att bereda dem, hvilka utan eget tillgörande betala sina ursprungligen till kronan men, i anledning af öfverlåtelse från kronan till enskilde, sedermera till dessa utgående räntor, den lindring vid deras utgörande, hvaraf öfrige till kronan skattskyldige räntegifvare kommit i åtnjutande.

Den skattefrälseränta, som ålegat det af motionären såsom exempel omnämnda $\frac{1}{16}$ mantal, upphörde att finnas till, då ränteegaren inköpte hemmandelen, hvilken genom ränte- och jordeganderättens förening i en hand erhöll naturen af rent frälse. Då sedermera efter någon tid jord och ränta å nyo åtskildes, var den nya räntans tillkomst samt dess storlek och beskaffenhet beroende uteslutande af det aftal, som vid jordens försäljning träffades mellan säljare och köpare. Denna sistnämnda ränta är tydligen af frälseskattenatur; och då det icke synes tillrådligt att ikläda staten någon skyldighet att inlösa räntor eller afgäld, som utan någon statens mellankomst tillkommit eller kunna tillkomma genom aftal mellan enskilde, hemställer Utskottet,

att Herr Olssons förevarande motion icke må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 13 April 1886.

På Stats-Utskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

N:o 48.

Ank. till Riksd. Kansli den 14 April 1886, kl. $\frac{1}{2}$ 12 midd.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående efterskänkande af kronans rätt till danaarf efter torparen Johan Petter Nyberg från Auråkra.

(I. A.)

Sedan torparen Johan Petter Nyberg från Auråkra och hans hustru Maria Helena Nyberg, född Eriksdotter, aflidit, mannen den 22 December 1882 och hustrun den 29 nästförutgångne November, utan att, på sätt den 5 Januari 1883 förrättad bouppteckning utvisade, efterlemna andra arfvingar än hustru Nybergs broder Erik Eriksson Sles i Boge samt systrar Catharina Christina, gift med Lars Petter Jakobsson Gartes i Tingstäde, och Margaretha Elisabeth, gift med förre sjömannen Lars Peter Westberg Sles i Boge, samt Gotlands norra häradsrätt i utslag den 8 Januari 1885 förklarad kvarlåtenskapen efter Johan Petter Nyberg skola såsom danaarf tillfalla kronan, hade, enligt hvad af en utaf Kongl. Maj:t den 19 nästlidne Mars aflåten, till Stats-Utskottet remitterad proposition (N:o 33) inhemtas, af makarne Nybergs behållna kvarlåtenskap hälften, eller 292 kronor 76 öre, blifvit öfverlemnad till Statskontoret. Vederbörande pastors intyg hade utvisat, att